

מחברת עבודה זרה - ד

מסכת עבודה זרה פרק ד

(מט,ב) משנה: רבי ישמעאל אומר: שלש אבנים זו בצד זו, בצד מרקוליס, אסורות. ושתיים מותרות. **וחכמים** אומרים: שנראות עמו אסורות, ושאין נראות עמו מותרות

גמרא: {בשלמא רבנן - קסברי: עובדין לשברים - נראות עמו, דאיכא למימר מיניה נפל, אסורות. שאין נראות עמו, מותרות - אלא ר' ישמעאל, מאי קסבר? אי עובדין לשברין, אפילו תרתי נמי ליתסר?! אי אין עובדין לשברים, אפילו תלת נמי לא?! **אמר רב יצחק בר יוסף** אמר ר' יוחנן: בידוע שנשרו ממנו, דברי הכל אסורות! ואפילו למאן דאמר אין עובדין לשברים - הני מילי עבודה זרה דלאו היינו אורחיה, אבל הכא, דמעיקרא תבורי מיתברי, היינו אורחיה! - כי פליגי בסתמא! **(נ,א)** במקורבות נמי, דאיכא למימר מיניה נפל, דברי הכל אסורות! - כי פליגי במרוחקות!

{והא "בצד מרקוליס" קתני! **כמאי "בצד"?** - בצד ארבע אמות דידיה! - רבי ישמעאל סבר: עושין מרקוליס קטן בצד מרקוליס גדול - שלש, דדמיין למרקוליס, אסורות - שתיים מותרות. רבנן סברי: אין עושין מרקוליס קטן בצד מרקוליס גדול - לא שנא שלש, ולא שנא שתיים! - נראות עמו אסורות - שאין נראות עמו מותרות

אמר מר: בידוע שנשרו ממנו, דברי הכל אסורות {ורמינהי: אבנים שנשרו מן המרקוליס - נראות עמו, אסורות - שאין נראות עמו, מותרות. **ור' ישמעאל** אומר: שלש אסורות - שתיים מותרות **אמר רבא:** לא תימא "שנשרו", אלא אימא: "שנמצאו!"

{וסבר ר' ישמעאל שתיים מותרות? והתניא: **ר' ישמעאל** אומר: שתיים - בתפיסה לו אסורות; שלש - אפילו מרוחקות אסורות **אמר רבא:** לא קשיא! כאן בתפיסה אחת, כאן בשתי תפיסות! והיכי דמי? דאיכא גובהה ביני וביני! {ומרקוליס כהאי גוונא מי

מחברת עבודה זרה - ד

הוי?! והא תניא: אלו הן אבני בית קוליס: אחת מכאן, ואחת מכאן, ואחת על גביהן! <אמר **רבא**: כי תניא ההיא, בעיקר מרקוליס!

בי ינאי מלכא חרוב. אתו גוים, אוקימו ביה מרקוליס. אתו גוים אחריני, דלא פלחי למרקוליס, שקלינהו וחיפו בהן דרכים וסטרטאות. איכא רבנן דפרשי ואיכא רבנן דלא פרשי. אמר ר' **יוחנן**: ובנן של קדושים מהלך עליהן, ואנן נפרוש מהן?! גמאן ניהו בנן של קדושים? ארבי מנחם ברבי סימאי! גואמאי קרו ליה "בנן של קדושים"? <דאפילו בצורתא דזוזא לא מיסתכל!

גמאי טעמא דמאן דפריש? <סבר לה כי הא דאמר **רב גידל** אמר ר' **חייא בר יוסף** אמר **רב**: מנין לתקרובת עבודה זרה, שאין לה בטילה עולמית? שנאמר: (תהילים קו) "ויצמדו לבעל פעור ויאכלו זבחי מתים" - מה מת, אין לו בטילה לעולם - אף תקרובת עבודה זרה, אין לה בטילה לעולם! %ומאן דלא פריש אמר: בעינא כעין פנים, וליכא!

אמר **רב יוסף בר אבא**: איקלע **רבה בר ירמיה** לאתרון, ואתא ואייתי מתניתא בידיה: גוי שהביא אבנים מן המרקוליס, וחיפה בהן דרכים וטרטיאות - (**נב**) מותרות. ישראל שהביא אבנים מן המרקוליס, וחיפה בהן דרכים וטרטיאות - אסורות! - ולית נגר ולא בר נגר דיפרקינה! <אמר **רב ששת**: אנא, לא נגר אנא ולא בר נגר אנא, ופריקנא ליה! - מאי קושיא ליה? דרב גידל! - בעינא כעין פנים, וליכא!

אמר **רב יוסף בר אבא**: איקלע **רבה בר ירמיה** לאתרון, ואתא ואייתי מתניתא בידיה: מתליעין ומזהמין בשביעית, ואין מתליעין ומזהמין במועד. כאן וכאן אין מגזמין. וסכין שמן לגזום, בין במועד בין בשביעית - ולית נגר ולא בר נגר דיפרקינה! <אמר **רבינא**: אנא, לא נגר אנא ולא בר נגר אנא, ומפרקינא לה! - מאי קא קשיא ליה? ^ אילימא: מועד אשביעית קא קשיא ליה: מאי

מחברת עבודה זרה - ד

שנא שביעית דשרי, ומאי שנא מועד דאסור?! - מי דמי?! שביעית,
מלאכה אסר רחמנא, טירחא שרי - מועד, אפילו טירחא נמי
אסור!

^ ואלא זיהום אגיזום קא קשיא ליה: מאי שנא זיהום דשרי, ומאי
שנא גיזום דאסור?! - מי דמי?! זיהום, אוקומי אילנא, ושרי -
גיזום, אברויי אילנא, ואסור!

^ ואלא זיהום אזיהום קא קשיא ליה! דקתני: מתליעין ומזהמין
בשביעית - ורמינהי: מזהמין את הנטיעות, וכורכין אותן, וקוטמין
אותן, ועושין להם בתים, ומשקין אותן, עד ראש השנה ~עד ראש
השנה, אין - בשביעית, לא! - ודלמא כדרב עוקבא בר חמא,
דאמר **רב עוקבא בר חמא**: תרי קשקושי הוו - חד לאברויי אילנא
ואסור, וחד לסתומי פילי ושרי - הכא נמי, תרי זיהומומי הוי - חד
לאוקומי אילני ושרי, וחד לאברויי אילני ואסור!

^ ואלא סיכה אסיכה קא קשיא ליה! דקתני: סכין שמן לגזום, בין
במועד ובין בשביעית ~ורמינהי: סכין את הפגין, ומנקבין,
ומפטמין אותן, עד ראש השנה - עד ראש השנה, אין - בשביעית,
לא! - מי דמי?! - הכא, אוקומי אילנא ושרי - התם, פטומי פירא
ואסור!

<אמר ליה **רב סמא בריה דרב אשי לרבינא בר ירמיה**: סיכה
דמועד אזיהום דמועד קא קשיא ליה: מכדי האי אוקומי והאי
אוקומי, מאי שנא האי דשרי, ומאי שנא האי דאסור?! - היינו
דקאמר ליה "לית נגר ולא בר נגר דיפרקינה!"

אמר **רב יהודה** אמר **רב**: עבודה זרה שעובדין אותה במקל - שבר
מקל בפניה, חייב - זרק מקל בפניה, פטור!

מחברת עבודה זרה - ד

אמר ליה **אביי לרבא**: גמאי שנא שבר, דהוה ליה כעין זביחה -
זרק נמי, הוה ליה כעין זריקה! אמר ליה: בעינא זריקה
משתברת, וליכא!

{איתיביה: ספת לה צואה, או שנסך לפניה עביט של מימי רגלים,
(**נא,א**) חייב! - בשלמא עביט של מימי רגלים - איכא זריקה
משתברת! אלא צואה, מאי זריקה משתברת איכא?! אבצואה
לחה!

^ לימא כתנאי: שחט לה חגב - ר' יהודה מחייב **וחכמים** פוטרים -
מאי? לאו בהא קמיפלגי, דמר סבר: אמרינן כעין זביחה, ומר
סבר: לא אמרינן כעין זביחה, אלא כעין פנים?! אלא! דכולי עלמא
לא אמרינן כעין זביחה אלא כעין פנים בעינן, ושאינו חגב, הואיל
וצוארו דומה לצואר בהמה!

אמר ר' **נחמן** אמר **רבה בר אבון** אמר **רב**: עבודה זרה שעובדין
אותה במקל - שבר מקל בפניה, חייב, ונאסרת; זרק מקל לפניה,
חייב, ואינה נאסרת {אמר ליה **רבא** לר' **נחמן**: מאי שנא שבר,
דהויא ליה כעין זביחה - זרק נמי, הויא ליה כעין זריקה! אמר
ליה: בעינן זריקה משתברת, וליכא! {אלא מעתה, אבני בית
מרקוליס, במה יאסרו?! אמר ליה: אף לדידי קשיא לי, ושאלתיה
לרבה בר אבון, ורבה בר אבון לחייא בר רב, וחייא בר רב לרב.
ואמר ליה: נעשה כמגדל עבודה זרה!

{הניחא למאן דאמר עבודה זרה של גוי אסורה מיד - אלא למאן
דאמר עד שתעבד, תישתרי, דהא לא פלחה! אמר ליה: כל אחת
ואחת נעשית עבודה זרה ותקרובת לחברתה! {אי הכי, בתרייתא
מיהא תשתרי?! אמר ליה: אי ידעת לה, זיל שקלה!

<<**רב אשי** אמר: כל אחת ואחת נעשית תקרובת לעצמה ותקרובת
לחברתה!

מחברת עבודה זרה - ד

תנן: מצא בראשו כסות ומעות או כלים - הרי אלו מותרין;
פרכילי ענבים, ועטרות של שבלים, ויינות שמנים וסלתות, וכל
דבר שכיוצא בו קרב לגבי מזבח - אסור {בשלמא יינות שמנים
וסלתות - איכא כעין פנים, ואיכא כעין זריקה משתברת - אלא
פרכילי ענבים ועטרות של שבלים - לא כעין פנים איכא, ולא כעין
זריקה משתברת איכא! אמר רבא אמר **עולא**: כגון שבצרן
מתחלה לכך!

אמר ר' אבהו אמר ר' יוחנן: מנין לזובח בהמה בעלת מום
לעבודה זרה, שהוא פטור? שנאמר: (שמות כב) "זובח לאלהים
יחרם בלתי לה' לבדו" - לא אסרה תורה אלא כעין פנים ג'הוי בה
רבא: במאי? אילימא בדוקין שבעין - השתא לבני נח חזיא
לגבוה בבמה דידהו - לעבודה זרה מיבעיא?! - אלא במחוסר
אבר! וכדרבי אלעזר, דאמר ר' אלעזר: מנין למחוסר אבר שהוא
אסור לבני נח? שנאמר: (בראשית ו) "ומכל החי מכל בשר שנים
מכל" - אמרה תורה: הבא בהמה שחיין ראשי אברין שלה!

{האי "ומכל החי" מיבעי ליה למעוטי טריפה?! אמ"לחיות זרע"
נפקא! {הניחא למאן דאמר טריפה אינה יולדת, אלא למאן
דאמר טריפה יולדת, מאי איכא למימר?! אמר קרא: "אתך" -
אתך בדומין לך! {ודלמא נח גופיה טריפה הוה?! <"תמים" כתיב
ביה! {דלמא תמים בדרכיו?! <"צדיק" כתיב ביה! {דלמא תמים
בדרכיו וצדיק במעשיו?! אלא מצית אמרת דנח גופיה טריפה הוה,
דאי סלקא דעתך נח טריפה הוה, אמר ליה רחמנא: דכוותך עייל
- שלמין לא תעייל!}

{השתא דנפקא מ"אתך", "לחיות זרע" למה לי? אי מ"אתך", הוה
אמינא: לצוותא בעלמא, ואפילו זקן ואפילו סריס - קמשמע לך:
"לחיות זרע"!

מחברת עבודה זרה - ד

אמר ר' אלעזר: מנין לשוחט בהמה למרקוליס שהוא חייב? שנאמר: (ויקרא יז) "ולא יזבחו עוד את זבחיהם לשעירים" - אם אינו ענין לכדרכה, דכתיב: (דברים יב) "איכה יעבדו הגוים האלה את אלהיהם", תנהו ענין לשלא כדרכה!

{והא, להכי הוא דאתא?! האי מיבעי ליה לכדתניא: (נא, ב) עד כאן הוא מדבר בקדשים שהקדישן בשעת איסור הבמות, והקריבן בשעת איסור הבמות, שהרי עונשן אמור, שנאמר: (ויקרא יז:ד) "ואל פתח אהל מועד לא הביאו להקריב קרבן לה' לפני משכן ה' דם יחשב לאיש ההוא דם שפך ונכרת האיש ההוא מקרב עמו" - עונש שמענו - אזהרה מנין? תלמוד לומר: (דברים יב) "פן תעלה עולותיך" #וכדר' אבין אמר ר' אילעא, דאמר ר' אבין אמר ר' **אילעא**: כל מקום שנאמר "השמר" ו"פן" ו"אל", אינו אלא בלא תעשה# - מכאן ואילך, הוא מדבר בקדשים שהקדישן בשעת היתר הבמות, והקריבן בשעת איסור הבמות, שנאמר: "למען אשר יביאו בני ישראל את זבחיהם אשר הם זובחים" - שהתירתי לך כבר; "על פני השדה" - מלמד שכל הזבח בבמה בשעת איסור הבמות, מעלה עליו הכתוב כאילו הוא זובח על פני השדה; "והביאום לה'" - זו מצות עשה - ומצות לא תעשה מנין? תלמוד לומר: "ולא יזבחו עוד את זבחיהם"; יכול יהא ענוש כרת? תלמוד לומר: "חקת עולם תהיה זאת להם" - זאת להם, ולא אחרת להם! <אמר **רבא**: קרי ביה "ולא יזבחו", וקרי ביה "ולא עוד"

משנה: מצא בראשו מעות כסות או כלים - הרי אלו מותרין; פרכילי ענבים, ועטרות של שבלים, ויינות ושמנים וסלתות, וכל דבר שכיוצא בו קרב על גב המזבח - אסור

גמרא: גמנהני מילי? <אמר ר' חייא בר יוסף אמר ר' אושעיא: כתוב אחד אומר: (דברים כט) "ותראו את שקוציהם ואת גלוליהם עץ ואבן כסף וזהב אשר עמהם", וכתוב אחד אומר: (דברים ז)

מחברת עבודה זרה - ד

"לא תחמוד כסף וזהב עליהם" - הא כיצד? - "עמהם" דומיא ד"עליהם"! - מה "עליהם", דבר של נוי אסור, שאינו של נוי מותר - אף "עמהם", דבר של נוי אסור, ושאינו של נוי מותר! {ואימא: "עליהם" דומיא ד"עמהם" - מה "עמהם", כל מה שעמהם - אף "עליהם", כל שעליהם?! אם כן, לא יאמר "עליהם"!

מעות, דבר של נוי הוא?! אמרי **דבי ר' ינאי**: בכיס קשור ותלוי לו בצוארו; וכסות, דבר של נוי הוא?! אמרי **דבי ר' ינאי**: בכסות מקופלת ומונחת לו על ראשו; וכלי, דבר של נוי הוא?! אמר **רב פפא**: דסחיפא ליה משכילתא ארישיה

אמר **רב אסי בר חייא**: כל שהוא לפניו מן הקלקלין, אפילו מים ומלח, אסור; חוץ לקלקלין, דבר של נוי אסור, שאינו של נוי מותר.

אמר **ר' יוסי בר חנינא**: נקטינן: אין קלקלין, לא לפעור ולא למרקוליס - למאי? ^ אילימא דאפילו פנים כחוץ דמי, ושרי - השתא פעורי מפערין קמיה - מים ומלח לא מקרבין ליה?! אלא אפילו חוץ כבפנים דמי, ואסור!

משנה: עבודה זרה שהיה לה גינה או מרחץ, נהנין מהן שלא בטובה ואין נהנין מהן בטובה. היה שלה ושל אחרים, נהנין מהן בין בטובה ובין שלא בטובה¹. עבודה זרה של נכרי אסורה מיד, ושל ישראל אין אסורה עד שתיעבד

גמרא: אמר **אביי**: בטובה - בטובת כומרין; שלא בטובה - שלא בטובת כומרין - לאפוקי טובת עובדיה, דשרי! איכא דמתני לה אסיפא: היה שלה ושל אחרים, נהנין מהן בטובה ושלא בטובה. אמר **אביי**: בטובה - בטובת אחרים; שלא בטובה - שלא בטובת כומרין

1 יש גורסים: "בטובה ושלא בטובה"

מתברת עבודה זרה - ד

מאן דמתני אסיפא - כל שכן ארישא! ומאן דמתני ארישא - אבל אסיפא, כיון דאיכא אחרים בהדה, אפילו בטובת כומרין נמי שפיר דמי!

עבודה זרה של גוי אסורה מיד -- המתניתין מניי? אר' עקיבא היא, דתניא: (דברים יב) "אבד תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם הגוים" - בכלים שנשתמשו בהן לעבודה זרה הכתוב מדבר! יכול עשאום ולא גמרום, גמרום ולא הביאום, הביאום ולא נשתמשו בהן - יכול יהו אסורים? תלמוד לומר: "אשר עבדו שם הגוים" - שאין אסורין עד שיעבדו! - מכאן אמרו: עבודה זרה של גוי אינה אסורה עד שתיעבד, ושל ישראל אסורה מיד, דברי ר' ישמעאל. ר' עקיבא אומר: חילוף הדברים! עבודה זרה של גוי אסורה מיד, ושל ישראל, עד שתיעבד!

אמר מר: בכלים שנשתמשו בהן לעבודה זרה הכתוב מדבר! {הא "מקומות" כתיב!?! אם אינו ענין למקומות, דלא מיתסרי, דכתיב: (דברים יב) "אלהיהם ... על ההרים" - ולא ההרים אלהיהם - (נב, א) תנהו ענין לכלים! - מכאן אמרו: עבודה זרה של גוי אינה אסורה אלא עד שתעבד, ושל ישראל מיד!

{והא בכלים אוקימנא לה! אמר קרא: (דברים יב) "אשר אתם יורשים אותם את אלהיהם" - מקיש אלהיהם לכלים - מה כלים, עד שיעבדו - אף אלהיהם נמי, עד שיעבדו! %ור' עקיבא, דלא מקיש, אמר לך: "את" הפסיק הענין!

גורבי ישמעאל - אשכתן עבודה זרה של גוי דאין אסורה עד שתעבד - דישראל, דאסורה מיד, מנא ליה? אסברא הוא! מדגוי עד שתעבד, דישראל אסורה מיד! {אימא: דישראל כלל וכלל לא?! אהשתא, גניזה בעיא - איתסורי לא מיתסרא?! {ואימא: כדגוי?! אמר קרא: (דברים ט) "ואת חטאתכם אשר עשיתם את העגל" - משעת עשייה קם ליה בחטא! {אימא: הני מילי למיקם

מחברת עבודה זרה - ד

גברא בחטא - איתסורי לא מיתסרא?! <אמר קרא: (דברים כז)
"ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה" - משעת עשייה קם ליה
בארור! {אימא: הני מילי למיקם גברא בארור - איתסורי לא
מיתסרא?! <"תועבת ה' " כתיב! %ור' עקיבא: דבר המביא לידי
תועבה

גור' עקיבא, עבודה זרה של גוי דאסורה מיד, מנא ליה? <אמר
עולא: אמר קרא: (דברים ז) "פסילי אלהיהם תשרפון באש" -
משפסלו נעשה אלוה! %ואידך: ההוא מיבעי ליה לכדתני רב יוסף,
דתני **רב יוסף:** מנין לגוי שפוסל אלוהו? שנאמר: "פסילי אלהיהם
תשרפון באש"! %ואידך: נפקא ליה מדשמואל, **דשמואל** רמי:
כתיב: (דברים ז) "לא תחמוד כסף וזהב עליהם", וכתיב: "ולקחת
לך" - הא כיצד? פסלו לאלוה, "לא תחמוד" - פסלו מאלוה,
"ולקחת לך"!

גור' עקיבא, אשכחן עבודה זרה של גוי דאסורה מיד - דישראל
עד שתעבד מנלך? <אמר **רב יהודה:** אמר קרא: (דברים כז) "ושם
בסתר" - עד שיעשה לה דברים שבסתר %ואידך: ההוא מיבעיא
ליה לכדרבי יצחק, דאמר **ר' יצחק:** מנין לעבודה זרה של ישראל
שטעונה גניזה? שנאמר: "ושם בסתר" %ואידך: נפקא ליה מדרב
חסדא אמר רב, דאמר **רב חסדא** אמר **רב:** מנין לעבודה זרה של
ישראל שטעונה גניזה? שנאמר: (דברים טז) "לא תטע לך אשרה
כל עץ אצל מזבח" - מה מזבח, טעון גניזה - אף אשרה טעונה
גניזה! %ואידך: ההוא מיבעי ליה לכדריש לקיש, דאמר **ריש לקיש:**
כל המעמיד דיין שאינו הגון, כאילו נוטע אשרה בישראל! שנאמר:
(דברים טז) "שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך", וסמך ליה:
"לא תטע לך אשרה כל עץ"! אמר **רב אשי:** ובמקום תלמידי
חכמים, כאילו נטעו אצל מזבח, שנאמר: "אצל מזבח"

מחברת עבודה זרה - ד

גְּבֵעֵי רַב הַמְּנוּנָא: רִיתְךָ כְּלֵי לַעֲבוּדָה זְרָה, מֵהוּ? # עֲבוּדָה זְרָה
דְּמֵאן? ^ אֵילִימָא עֲבוּדָה זְרָה דְּגוּי, בִּין לִר' יִשְׁמַעְאֵל וּבִין לִר'
עֲקִיבָא, מִשְׁמֵשִׁי עֲבוּדָה זְרָה הֵן, וּמִשְׁמֵשִׁי עֲבוּדָה זְרָה אִין אֲסוּרִין
עַד שִׁיעֲבָדוּ!

^ וְאַלָּא עֲבוּדָה זְרָה דִּישְׂרָאֵל - אֵלִיבָא דְּמֵאן? ^ אֵילִימָא אֵלִיבָא
דִּר' עֲקִיבָא - הַשְׁתָּא הִיא גּוֹפָה לֹא מִיתְסָרָה עַד שִׁתְעַבֵּד -
מִשְׁמֵשִׁי מִיבְעִיא?! ^ וְאַלָּא אֵלִיבָא דִּרְבִי יִשְׁמַעְאֵל, דְּאֲמַר אֲסוּרָה
מִיד - מֵאִי? מִשְׁמֵשִׁין מִשְׁמֵשִׁין גְּמָרִינֵן - מֵה הַתֵּם, עַד שִׁיעֲבָדוּ -
אִף הַכָּא, עַד שִׁיעֲבָדוּ? אִו דְּלִמָּא מִינָה גְּמַר - מֵה הִיא, אֲסוּרָה מִיד
- אִף מִשְׁמֵשִׁי, אֲסוּרִין מִיד? - מֵאִי אִירִיא דְּקָא מִיבְעִיא לִיה
רִיתְךָ כְּלִי? תִּיבְעִי לִיה עֲשֵׂה!?

אֲרַב הַמְּנוּנָא, מִשׁוּם טוּמְאָה יִשְׁנָה קְמִיבְעִיא לִיה! דְּתַנֵּן: כְּלֵי
מִתְכּוֹת, פְּשׁוּטִיָּהֵן וּמִקְבֻלֵּיהֵן טְמֵאִין; נִשְׁתַּבְּרוּ, טְהָרוּ; חִזְרוּ וְעִשְׂאוּ
כְּלִים, יִחְזְרוּ לְטוּמְאָה יִשְׁנָה - וְהַכִּי קְמִיבְעִיא לִיה: כִּי הִדְרָא
טוּמְאָה, הֵנִי מִיִּלֵּי לְטוּמְאָה דְּאִוּרִיָּתָא, אֲבַל טוּמְאָה דִּרְבַּנֵּן לֹא? אִו
דְּלִמָּא לֹא שְׁנָא?

{תִּיבְעִי לִיה שְׂאֵר טוּמְאוֹת דִּרְבַּנֵּן?! אֲחַדָּא מִגּוּ חַדָּא קְמִיבְעִיא
לִיה! טוּמְאָה דִּרְבַּנֵּן, מִי הִדְרָא אִו לֹא הִדְרָא? גְּאֵם תְּמַצִּי לּוֹמַר לֹא
הִדְרָא, טוּמְאָה דְּעֲבוּדָה זְרָה, מִשׁוּם חוּמְרָא דְּעֲבוּדָה זְרָה מִי שׁוּיָה
רְבַּנֵּן כְּטוּמְאָה דְּאִוּרִיָּתָא אִו לֹא? - תִּיקוּ!

גְּבֵעֵי מִינִיה ר' יוֹחָנָן מִר' יִנְאִי: תְּקִרּוּבַת עֲבוּדָה זְרָה שֶׁל אוֹכְלִים,
מֵהוּ? מִי מֵהֵנִיא לְהוּ בִּיטוּל לְטְהָרִינְהוּ מִטוּמְאָה אִו לֹא?

{תִּיבְעִי לִיה כְּלִים?! אֲכֻלִּים לֹא קְמִיבְעִיא לִיה! כִּיּוֹן דְּאִית לְהוּ
טְהָרָה בְּמִקּוּהָ, טוּמְאָה נְמִי בְּטִלָּה! - כִּי קְמִיבְעִיא לִיה, אוֹכְלִין
{תִּיבְעִי לִיה עֲבוּדָה זְרָה גּוֹפָה?! אֲעֲבוּדָה זְרָה גּוֹפָה לֹא מִיבְעִיא
לִיה! (נְב, ב) כִּיּוֹן דְּאִיסוּרָה בְּטִיל, טוּמְאָה נְמִי בְּטִלָּה! - כִּי קָא

מחברת עבודה זרה - ד

מיבעיא ליה, תקרובת עבודה זרה של אוכלין - מאי? כיון דאיסוריה לא בטיל, כדרב גידל, טומאה נמי לא בטלה? או דלמא איסור דאורייתא לא בטיל - טומאה דרבנן בטיל? - תיקו!

בעא מיניה ר' יוסי בן שאול מרבי: כלים ששימשו בהן בבית חוניו, מהו שישתמשו בהן בבית המקדש? וקא מיבעיא ליה אליבא דמאן דאמר בית חוניו לאו בית עבודה זרה היא, דתנן: כהנים ששימשו בבית חוניו, לא ישמשו במקדש שבירושלים. ואינו צריך לומר לדבר אחר - כהנים הוא דקנסיהו רבנן, משום דבני דעה נינהו, אבל כלים, לא? או דלמא לא שנא? אמר ליה: אסורים הן! ומקרא היה בידינו, ושכחנוהו!

{איתיביה: (דברי הימים ב כט) "כל הכלים אשר הזניח המלך אחז במלכותו במעלו הכנו והקדשנו" - מאי? לאו: "הכנו" - דאטבלינהו; "הקדשנו" - דאקדישננהו! אמר ליה: ברוך אתה לשמים, שהחזרת לי אבדתי! - "הכנו" - שגנזנום; "והקדשנו" - שהקדשנו אחרים תחתיהם!

^ לימא מסייע ליה: מזרחית צפונית, בה גנזו בית חשמונאי את אבני המזבח ששקצו אנשי יון ~ ואמר **רב ששת**: ששקצו לעבודה זרה! אמר **רב פפא**: התם, קרא אשכח ודרש, דכתיב: (יחזקאל ז) "ובאו בה פריצים וחללוה" - אמרי: היכי נעביד?! ^ ניתברינהו?! - (דברים כז) "אבנים שלמות" אמר רחמנא! ^ ננסרינהו?! - (דברים כז) "לא תניף עליהם ברזל" אמר רחמנא!

{ואמאי?! ליתברינהו ולישקלינהו לנפשיהו! מי לא אמר **רב אושעיא**: בקשו לגנוז כל כסף וזהב שבעולם, משום כספא ודהבא של ירושלים - והוינן בה: ירושלים הויא רובא דעלמא?! אלא אמר **אביי**: בקשו לגנוז דינרא הדרייאנא טוריינא שיפא, מפני טבעה של ירושלים, עד שמצאו לה מקרא מן התורה שהוא מותר: "ובאו בה

מחברת עבודה זרה - ד

פריצים וחללוה" אהתם, לא אשתמשו בהו לגבוה - הכא, כיון דאשתמש בהו לגבוה, לאו אורח ארעא לאשתמושי בהו הדיוטא!

משנה: נכרי מבטל עבודה זרה שלו ושל חבירו, וישראל אין מבטל עבודה זרה של נכרי. המבטל עבודה זרה, מבטל משמשיה - ביטל משמשיה, משמשין מותרין והיא אסורה

גמרא: מתני ליה רבי לר' שמעון ברבי: גוי מבטל עבודה זרה שלו ושל חבירו. אמר ליה: רבי! שנית לנו בילדותך: גוי מבטל עבודה זרה שלו ושל ישראל! - ;דישראל מי קא מבטלה?! והא (דברים כז) "ושם בסתר" כתיב! אמר ר' הילל בריה דרבי וולס: לא! נצרכה שיש לו בה שותפות!

גבילדותו מאי קסבר, ובזקנותו מאי קסבר? - בילדותו סבר: ישראל אדעתא דגוי פלח - כיון דגוי מבטל דנפשיה, דישראל נמי מבטלה! ובזקנותו סבר: ישראל אדעתא דנפשיה פלח - כי מבטל גוי, דנפשיה - דישראל לא בטיל!

איכא דמתני לה אסיפא: ישראל אינו מבטל עבודה זרה של גוי { פשיטא! אמר ר' הילל בריה (נגא) דרבי וולס: לא נצרכה אלא² שיש לו בה שותפות, וקמשמע לן: ישראל הוא דלא מבטל דגוי, אבל גוי דנפשיה מבטל!

איכא דמתני לה אברייתא: ר' שמעון בן מנסיא אומר: עבודה זרה של ישראל, אין לה בטילה עולמית - גמאי "עולמית"? אמר ר' הילל בריה דר' וולס: לא נצרכה אלא שיש לו לגוי בה שותפות - וקמשמע לן דישראל אדעתא דנפשיה פלח

משנה: כיצד מבטלה? קטע ראש אזנה, ראש חוטמה, ראש אצבעה. פחסה, אף על פי שלא חיסרה - ביטלה! רק³ בפניה,

2 כך גרסת ב"ח ולפננו חסר
3 גרסת ב"ח "רקק", וכן בגמרא

מחברת עבודה זרה - ד

השתין בפניה, גררה, זרק בה את הצואה - הרי זו אינה בטילה.
מכרה או משכנה - **רבי** אומר: ביטל, **וחכמים** אומרים: לא ביטל
גמרא: {כך לא חיסרה, במאי ביטלה? <אמר ר' זירא: שפחסה
בפניה

רקק בפניה והשתין בפניה -- גמנא הני מילי? <אמר **חזקיה:**
דאמר קרא: (ישעיהו ח) "והיה כי ירעב והתקצף וקלל במלכו
ובאלהיו ופנה למעלה", וכתוב בתריה: "ואל ארץ יביט והנה צרה
וחשכה מעוף צוקה ואפלה מנדח" - דאף על גב דקלל מלכו
ואלהיו ופנה למעלה, אל ארץ יביט!

מכרה או משכנה - **רבי** אומר: ביטל, **וחכמים** אומרים: לא ביטל
-- **זעירי** אמר ר' **יוחנן**, ור' **ירמיה בר אבא** אמר **רב** - חד אמר:
מחלוקת בצורף גוי - אבל בצורף ישראל, דברי הכל ביטל! וחד
אמר: בצורף ישראל מחלוקת!

גאיבעיא להו: בצורף ישראל מחלוקת, אבל צורף גוי, דברי הכל
לא ביטל? או דלמא בין בזה ובין בזה מחלוקת?

{תא שמע: דאמר **רבי**: נראין דבריי כשמכרה לחבלה, ודברי
חביריי שמכרה לעובדה! ~מאי "לחבלה" ומאי "לעובדה"?
^ אילימא: "לחבלה" - לחבלה ממש; "לעובדה" - לעובדה ממש -
מאי טעמא דמאן דאמר ביטל, ומאי טעמא דמאן דאמר לא
ביטל?! ~אלא לאו: "לחבלה" - למי שעתיד לחבלה - ומנו? צורף
ישראל!; "לעובדה" - למי שעתיד לעובדה - ומנו? צורף גוי! -
ושמע מינה: בין בזה ובין בזה מחלוקת! כלא! הכי קאמר: אמר
רבי: נראין דבריי לחביריי כשמכרה לחבלה - ומנו? צורף ישראל!
שאף חביריי לא נחלקו עלי אלא כשמכרה לעובדה, אבל לחבלה
מודו לי!

מחברת עבודה זרה - ד

{מיתבי: הלוקח גרוטאות מן הגוי, ומצא בהן עבודה זרה - אם עד שלא נתן מעות משך, יחזיר - אם משנתן מעות משך, יוליך לים המלח ~ אי אמרת בשלמא, בצורף ישראל מחלוקת - הא מני? רבנן היא! אלא אי אמרת: בצורף גוי מחלוקת, אבל בצורף ישראל, דברי הכל ביטל - הא מני?! אשאני התם, דאדעתא דגרוטאות זבין - אדעתא דעבודה זרה לא זבין!

{תנו רבנן: לוח עליה, או שנפלה עליה מפולת, או שגנבוה ליסטין, או שהניחוה הבעלים והלכו למדינת הים - (נגב) אם עתידין לחזור כמלחמת יהושע, אינה בטילה! - וצריכא, דאי תנא לוח עליה - מדלא זבנה, לא בטלה! - אבל נפלה עליה מפולת, מדלא קא מפני לה, אימא: בטולי בטלה! - צריכא!; ואי תנא נפלה עליה מפולת - משום דסבר: הא מנחת - כל אימת דבעינא לה, שקילנא לה! - אבל גנבוה לסטים, מדלא קא מהדר אבתרה, בטולי בטלה! - צריכא!; ואי תנא גנבוה לסטין - משום דסבר: אי גוי שקיל לה, מפלח פלח לה; אי ישראל שקלה - איידי דדמיה יקרין, מזבין לה לגוי ופלח לה! - אבל הניחוה הבעלים והלכו למדינת הים, מדלא שקלו בהדיהו, בטולי בטלה! - צריכא!

אם עתידין לחזור כמלחמת יהושע, אינה בטילה -- {מידי מלחמת יהושע מיהדר הדור?! אהכי קאמר: "אם עתידין לחזור, הרי הוא כמלחמת יהושע, ואין לה בטילה" גולמה לי למיתליה במלחמת יהושע? כמלתא אגב אורחא קמשמע לן! כי הא דאמר **רב יהודה** אמר **רב**: ישראל שזקף לבינה להשתחות לה, ובא גוי והשתחוה לה, אסרה גמנלן דאסרה? אמר **ר' אלעזר**: כתחילה של ארץ ישראל, דאמר רחמנא: (דברים יב) "ואשריהם תשרפון באש" - מכדי ירושה היא להם מאבותיהם, ואין אדם אוסר דבר שאינו שלו! ~ ואי משום הנך דמעיקרא, בביטולא בעלמא סגי להו! אלא מדפלחו ישראל לעגל, גלו אדעתייהו דניחא להו בעבודה זרה, וכי אתו גוים, שליחותא דידהו עבדי - הכא נמי, ישראל שזקף לבינה גליא דעתייהו דניחא ליה בעבודה זרה, וכי אתא גוי ופלח לה,

מחברת עבודה זרה - ד

שליחותא דידיה קעביד! {ודלמא בעגל הוא דניחא להו - במידי אחרינא לא?!? <אמר קרא: (שמות לב) "אלה אלהיך ישראל" - מלמד שאיוו לאלוהות הרבה! {אימא: כל דבהדי עגל ניתסרו - מכאן ואילך, נישתרי?!? <מאן מוכח!?

משנה: עבודה זרה שהניחיה עובדיה בשעת שלום, מותרת - בשעת מלחמה, אסורה. בימוסיאות של מלכים, הרי אלו מותרות, מפני שמעמידן אותה בשעה שהמלכים עוברים

גמרא: אמר **רבי ירמיה בר אבא** אמר **רב:** בית נמרוד, הרי היא כעבודה זרה שהניחיה עובדיה בשעת שלום, ומותר - אף על גב דכי בדרינהו רחמנא, כשעת מלחמה דמי, אי בעיא למיהדר, הדור - מדלא הדור, בטולי בטלה!

בימוסיאות של מלכים, הרי אלו מותרות, מפני שמעמידן אותה בשעה שהמלכים עוברים -- וְכִי מִפְּנֵי שִׁמְעֵמִידִין אוֹתָהּ בשעה שהמלכים עוברים, מותרין?!? <אמר **רבה בר חנה** אמר **רבי יוחנן:** הכי קאמר: מפני שמעמידן אותן בשעה שהמלכים עוברים, ומלכים מניחין דרך זו והולכין בדרך אחרת!

כי אתא עולא, יתיב אבימסא פגימא. אמר ליה **רב יהודה לעולא:** זְוֵהָא **רב ושמואל**, דאמרי תרוייהו: בימוס שנפגם, אסור?!? ואפילו למאן דאמר אין עובדים לשברים - הני מילי עבודה זרה, דזילא ביה מלתא למפלח לשברים, אבל האי, לא איכפת ליה! <אמר ליה: מאן יהיב לן מעפרא דרב ושמואל, ומלאינן עיינין! - הא **רבי יוחנן וריש לקיש**, דאמרי תרוייהו: בימוס שנפגם, מותר! ואפילו למאן דאמר עובדין לשברים - הני מילי עבודה זרה, דכיון דפלחה, זילא ביה מילתא לבטולה! אבל הני, שקלי להאי ומייתו בימוס אחרינא!

מחברת עבודה זרה - ד

תניא כוותיה דר' יוחנן וריש לקיש: בימוס שנפגם, מותר. מזבח שנפגם, אסור, עד שינתץ רובו

היכי דמי בימוס, היכי דמי מזבח? אמר ר' יעקב בר אידי אמר ר' יוחנן: בימוס - אבן אחת; מזבח - אבנים הרבה! (נד,א) אמר חזקיה: מאי קרא? (ישעיהו כז) "בשומו כל אבני מזבח כאבני גיר מנופצות לא יקומו אשרים וחמנים" - אי איכא כאבני גיר מנופצות, לא יקומון אשרים וחמנים - אי לאו, יקומו!

תנא: נעבד שלו אסור, ושל חבירו מותר {ורמינהי: איזהו נעבד? כל שעובדים אותו, בין בשוגג ובין במזיד, בין באונס ובין ברצון - האי אונס, היכי דמי? לאו כגון דאנס בהמת חבירו והשתחוה לה!?! אמר רמי בר חמא: לא! כגון שאנסוהו גוים והשתחוה לבהמתו דידיה! {מתקיף לה רבי זירא: אונס רחמנא פטריה, דכתיב: (דברים כב) "ולנערה לא תעשה דבר" | אלא אמר רבא: הכל היו בכלל "לא תעבדם", וכשפרט לך הכתוב: (ויקרא יח) "וחי בהם" - ולא שימות בהם - יצא אונס! והדר כתב רחמנא: "ולא תחללו את שם קדשי" - דאפילו באונס הוה כיצד? - הא בצנעא, והא בפרהסיא!

אמרו ליה רבנן לרבא: תניא דמסייעא לך: בימוסיאות של גוים בשעת הגזרה⁴, אף על פי שהגזרה בטלה, אותן בימוסיאות לא בטלו אמר להו: אי משום הא, לא תסייען! אימר: ישראל מומר הוה, ופלח לה ברצון! רב אשי אמר: לא תימא "אימר", אלא ודאי ישראל מומר הוה, ופלח לה ברצון!

<<חזקיה אמר: כגון שניסך לעבודה זרה יין על קרניה {מתקיף לה רב אדא בר אהבה: האי נעבד הוא?! האי בימוס בעלמא הוא, ושרייה! ~ אלא אמר רב אדא בר אהבה: כגון שניסך לה יין בין קרניה, דעבד בה מעשה, וכי הא דאתא עולא אמר רבי יוחנן: אף

4 יש גורסים: "השמד", וכן להלן

מחברת עבודה זרה - ד

על פי שאמרו המשתחוה לבהמת חבירו לא אסרה, עשה בה מעשה, אסרה! אמר להו **רב נחמן**: פוקו ואמרו ליה לעולא: כבר תרגמה רב הונא לשמעתיך בבבל, דאמר **רב הונא**: היתה בהמת חבירו רבוצה בפני עבודה זרה - כיון ששחט בה סימן אחד, אסרה!

גמנא לן דאסרה? ^ אילימא מכהנים - ודלמא שאני כהנים, דבני דעה נינהו! ^ ואלא מאבני מזבח - ודלמא כדר' פפא **(נד,ב)** אואלא מכלים, דכתיב: (דברי הימים ב כט) "ואת כל הכלים אשר הזניח המלך אחז במלכותו במעלו הכנו והקדשנו", ואמר מר: "הכנו" - שגנזנום, "והקדשנו" - שהקדשנו אחרים תחתיהן {והא אין אדם אוסר דבר שאינו שלו!?! אלא כיון דעבד בהו מעשה, איתסרו להו - הכא נמי, כיון שעשה בה מעשה, אסרה!

כי אתא **רב דימי**, אמר ר' **יוחנן**: אף על פי שאמרו: המשתחוה לקרקע עולם לא אסרה - חפר בה בורות שיחין ומערות, אסרה! כי אתא **רב שמואל בר יהודה**, אמר ר' **יוחנן**: אף על פי שאמרו: המשתחוה לבעלי חיים לא אסרן - עשאן חליפין לעבודה זרה, אסרן!

כי אתא **רבין**, אמר: פליגו בה **רבי ישמעאל ברבי יוסי ורבנן** - חד אמר: חליפין אסורין, חליפי חליפין מותרין; וחד אמר: אפילו חליפי חליפין נמי אסורין! גמאי טעמא דמאן דאמר חליפי חליפין אסורין? אאמר קרא: (דברים ז) "והיית חרם כמוהו" - כל שאתה מהיה ממנו, הרי הוא כמוהו %ואידך: אמר קרא "הוא" - הוא, ולא חליפי חליפין! %ואידך: ההוא מיבעי ליה למעוטי ערלה וכלאי הכרם, שאם מכרן וקידש בדמיהן, מקודשת! %ואידך: ערלה וכלאי הכרם לא צריכי מיעוטא, דהויא להו עבודה זרה ושביעית שני כתובין הבאין כאחד, וכל שני כתובין הבאין כאחד, אין מלמדין! - עבודה זרה, הא דאמרן; שביעית, דכתיב: (ויקרא כה)

מחברת עבודה זרה - ד

"כי יובל היא קדש תהיה לכם" - מה קדש, תופס את דמיו ואסור - אף שביעית, תופסת את דמיה ואסורה!

{אי: מה קדש, תופס את דמיו ויוצא לחולין - אף שביעית, תופסת את דמיה ויוצאה לחולין? - תלמוד לומר: "תהיה" - בהוייתה תהא! - גהא כיצד? - לקח בפירות שביעית בשר, אלו ואלו מתבערין בשביעית; לקח בבשר דגים, יצא בשר נכנסו דגים; בדגים יין, יצאו דגים נכנס יין; ביין שמן, יצא יין ונכנס שמן - הא כיצד? אחרון אחרון נתפס בשביעית, ופרי עצמו אסור! %ואידך קסבר: שני כתובין הבאין כאחד מלמדין, ואיצטריך "הוא" למעוטינהו

משנה: שאלו את הזקנים ברומי: אם אין רצונו בעבודה זרה, למה אינו מבטלה?! אמרו להן: אילו לדבר שאין צורך לעולם בו היו עובדין, היה מבטלו - הרי הן עובדין לחמה וללבנה ולכוכבים ולמזלות - יאבד עולמו מפני השוטים?! אמרו להן: אם כן, יאבד דבר שאין צורך לעולם בו, ויניח דבר שצורך העולם בו! אמרו להן: אף אנו מחזיקין ידי עובדיהן של אלו, שאומרים: תדעו שהן אלוהות, שהרי הן לא בטלו!

גמרא: תנו רבנן: שאלו פלוסופין את הזקנים ברומי: אם אלהיכם אין רצונו בעבודה זרה, מפני מה אינו מבטלה?! אמרו להם: אילו לדבר שאין העולם צורך לו היו עובדין, הרי הוא מבטלה - הרי הן עובדין לחמה, וללבנה, ולכוכבים, ולמזלות - יאבד עולם מפני השוטים?! אלא עולם כמנהגו נוהג, ושוטים שקלקלו עתידין ליתן את הדין!

דבר אחר: הרי שגזל סאה של חטים, והלך וזרעה בקרקע - דין הוא שלא תצמח! - אלא עולם כמנהגו נוהג והולך, ושוטים שקלקלו עתידין ליתן את הדין!

מחברת עבודה זרה - ד

דבר אחר: הרי שבא על אשת חבירו - דין הוא שלא תתעבר! - אלא עולם כמנהגו נוהג והולך, ושוטים שקלקלו עתידין ליתן את הדין! והיינו דאמר **ריש לקיש**: אמר הקב"ה: לא דיין לרשעים שעושיין סלע שלי פומבי, אלא שמטריחין אותי ומחתימין אותי בעל כרחי!

שאל פלוספוס אחד את **רבן גמליאל**: כתוב בתורתכם: (דברים ד) "כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא אל קנא" - מפני מה מתקנא בעובדיה ואין מתקנא בה?! <אמר לו: אמשול לך משל, למה הדבר דומה - למלך בשר ודם, שהיה לו בן אחד, ואותו הבן היה מגדל לו את הכלב, והעלה לו שם על שם אביו. וכשהוא נשבע, אומר "בחיי כלב אבא" - כששמע המלך, על מי הוא כועס? על הבן הוא כועס, או על הכלב הוא כועס? הוי אומר: על הבן הוא כועס!

אמר לו: "כלב" אתה קורא אותה?! והלא יש בה ממש! אמר לו: ומה ראית? אמר לו: פעם אחת נפלה דליקה בעירנו, ונשרפה כל העיר כולה, ואותו בית עבודה זרה לא נשרף! אמר לו: אמשול לך משל, למה הדבר דומה - למלך בשר ודם, שסרחה עליו מדינה. כשהוא עושה מלחמה, עם החיים הוא עושה, או עם המתים הוא עושה? הוי אומר: עם החיים הוא עושה!

אמר ליה: וכלב אתה קורא אותה! ומת אתה קורא אותה! - אם כן, יאבדנה מן העולם?! אמר לו: אילו לדבר שאין העולם צריך לו היו עובדין, הרי הוא מבטלה! - הרי הן עובדין לחמה, וללבנה, לכוכבים, ולמזלות, לאפיקים, ולגאיות - יאבד עולמו מפני שוטים?! וכן הוא אומר: (**נה,א**) (צפניה א) "אסוף אסף כל מעל פני האדמה נאם ה' אסף אדם ובהמה אסף עוף השמים ודגי הים והמכשלות את הרשעים והכרתי את האדם מעל פני האדמה נאום ה' " - וכי מפני שהרשעים נכשלים בהן, יאבד מן העולם?! והלא לאדם הן עובדין! - "והכרתי את האדם מעל פני האדמה?!"

שאל אגריפס, שר צבא, את **רבן גמליאל**: כתיב בתורתכם: (דברים ד) "כי ה' אלהיך אש אכלה הוא אל קנא" - כלום מתקנא אלא חכם בחכם, וגבור בגבור, ועשיר בעשיר! אמר לו: אמשול לך משל, למה הדבר דומה - לאדם שנשא אשה על אשתו - חשובה ממנה, אין מתקנאה בה - פחותה ממנה, מתקנאה בה!

אמר ליה זונין לר' **עקיבא**: לבי ולבך ידע דעבודה זרה לית בה מששא. והא קחזינן גברי דאזלי כי מתברי, ואתו כי מצמדי! מאי טעמא? אמר לו: אמשול לך משל, למה הדבר דומה - לאדם נאמן שהיה בעיר, וכל בני עירו היו מפקידין אצלו שלא בעדים. ובא אדם אחד והפקיד לו בעדים. פעם אחד⁵, שכח והפקיד אצלו שלא בעדים. אמרה לו אשתו: בוא ונכפרנו! אמר לה: וכי מפני ששוטה זה עשה שלא כהוגן, אנו נאבד את אמונתינו?! - אף כך יסורין! בשעה שמשגרין אותן על האדם, משביעין אותן שלא תלכו אלא ביום פלוני, ולא תצאו אלא ביום פלוני, ובשעה פלונית, ועל ידי פלוני, ועל ידי סם פלוני - כיון שהגיע זמן לצאת, הלך זה לבית עבודה זרה. אמרו יסורין: "דין הוא שלא נצא!" וחוזרין ואומרים: "וכי מפני ששוטה זה עושה שלא כהוגן, אנו נאבד שבועתנו?!" - והיינו דאמר ר' **יוחנן**: מאי דכתיב: (דברים כח) "וחלים רעים ונאמנים" - רעים בשליחותן, ונאמנים בשבועתן!

אמר ליה **רבא בר רב יצחק לרב יהודה**: האיכא בית עבודה זרה באתרין, דכי מצטריך עלמא למטרא, מתחזי להו בחלמא, ואמר להו: "שחטו לי גברא, ואייתי מטרא!" - שחטו לה גברא, ואתי מטרא! אמר ליה: השתא, אי הוי שכיבנא, לא אמרי לכו הא מלתא דאמר **רב**: מאי דכתיב: (דברים ד) "אשר חלק ה' אלהיך אותם לכל העמים?" - מלמד שהחליקן בדברים, כדי לטורדן מן העולם! והיינו דאמר **ריש לקיש**: מאי דכתיב: (משלי ג) "אם ללצים הוא יליץ ולענוים יתן חן?" - בא לטמא, פותחין לו - בא לטהר, מסייעין אותו!

5 כד לפננו, וצ"ל: "אחת"

משנה: לוקחין גת בעוטה מן הנכרי, אף על פי שהוא נוטל בידו ונותן לתפות, ואינו עושה יין נסך עד שירד לבור. ירד לבור, מה שבבור אסור, והשאר מותר. דורכין עם הנכרי בגת, **(נה, ב)** אבל לא בוצרין עמו. ישראל שהוא עושה בטומאה, לא דורכין ולא בוצרין עמו. אבל מוליכין עמו חביות לגת, ומביאין עמו מן הגת. נחתום שהוא עושה בטומאה, לא לשין ולא עורכין עמו. אבל מוליכין עמו פת לפלטר

גמרא: אמר **רב הונא:** יין, כיון שהתחיל להמשך, עושה יין נסך

{תנן: לוקחים גת בעוטה מן הגוי, ואף על פי שנטל בידו ונתן לתפוח אמר **ר' הונא:** בגת פקוקה ומלאה!

{תא שמע: ואינו עושה יין נסך עד שירד לבור אהכא נמי, בגת פקוקה ומלאה!

{תא שמע: ירד לבור, מה שבבור אסור, והשאר מותר אמר **רב הונא:** לא קשיא! כאן במשנה ראשונה, כאן במשנה אחרונה! דתניא: בראשונה היו אומרים בד"ד: אין בוצרין עם הגוי בגת, שאסור לגרום טומאה לחולין שבארץ ישראל, ואין דורכין עם ישראל שעושה פירותיו בטומאה, שאסור לסייע ידי עוברי עבירה. אבל דורכים עם הגוי בגת, ולא חיישינן לדרב הונא! וחזרו לומר: דב"ב⁶: אין דורכין עם הגוי בגת, משום דרב הונא, **(נו, א)** ואין בוצרין עם ישראל שעושה פירותיו בטומאה, וכל שכן שאין דורכין, אבל בוצרין עם הגוי בגת, שמותר לגרום טומאה לחולין שבארץ ישראל

ואינו עושה יין נסך עד שירד לבור -- {והתנן: יין - משיקפה!
<אמר **רבא:** לא קשיא! הא ר' עקיבא, הא רבנן! דתניא: יין -
משירד לבור. **ר' עקיבא** אומר: משיקפה

מחברת עבודה זרה - ד

גאיבעיא להו: קיפוי דבור או קיפוי דחבית? אתא שמע: דתניא: יין - משיקפה. אף על פי שקפה, קולט מן הגת העליונה ומן הצינור ושותה - שמע מינה: קיפוי דבור קאמרינן! - שמע מינה!

{והתני רב זביד בדבי רבי אושעיא: יין - משירד לבור ויקפה. ר' עקיבא אומר: משישלה בחביות אתרצה נמי להך קמייתא הכי: יין - משירד לבור ויקפה. ר' עקיבא אומר: משישלה בחביות ואלא מתניתין דקתני: אינו עושה יין נסך עד שירד לבור! ^ לימא: תלתא תנאי היא! כלא! שאני יין נסך, דאחמירו ביה רבנן! (נו,ב) ולרבא, דלא שאני ליה, מוקים ליה כתלתא תנאי!

מה שבבור אסור, והשאר מותר -- אמר רב הונא: לא שנו אלא שלא החזיר גרגותני לגת, אבל החזיר גרגותני לגת, אסור!

גרגותני גופה, במאי קא מיתסרא? בנצוק! - שמע מינה: נצוק חיבור! כדתני ר' חייא: שפחסתו צלוחיתו - הכא נמי, שפחסתו בורו!

ההוא ינוקא דתנא עבודה זרה בשית שני. בעו מיניה: גמהו לדרוך עם הגוי בגת? אמר להו: כדורכין עם הגוי בגת! וְהא קא מנסך בידיה! כדציירנא להו לידיה! וְהא קא מנסך ברגל!?! אניסוך דרגל לא שמיה ניסוך!

ההוא עובדא דהוה בנהרדעא, דדשו ישראל וגוי לההוא חמרא, ושהייה שמואל תלתא ריגלי גמאי טעמא? ^ אילימא משום דקסבר: (נו,א) דאי משכחנא תנא דאסר כרבי נתן, אוסריניה אפילו בהנאה - דתניא: מדדו, בין ביד בין ברגל, ימכר. ר' נתן אומר: ביד, אסור - ברגל, מותר אימר דאמר ר' נתן, ביד - ברגל, מי אמר?! | אלא דאי משכחנא תנא דשרי כר' שמעון, אישרייה אפילו בשתייה!

מתברת עבודה זרה - ד

ההוא עובדא דהוה בבירם, דההוא גוי דהוה קא סליק בדיקלא, ואייתי לוליבא - בהדי דקא נחית, נגע בראשה דלוליבא בחמרא שלא בכוונה. שרייה **רב** לזבוניה לגוי. אמרו ליה **רב כהנא ורב אסי לרב**: והא מר הוא דאמר: תינוק בן יומו הוא עושה יין נסך! <אמר להו: אימור דאמרי אנא, בשתייה! בהנאה, מי אמרי?!

גופא: אמר **רב**: תינוק בן יומו עושה יין נסך {איתביה **רב שימי בר חייא לרב**: הלוקח עבדים מן הגוים, שמלו ולא טבלו, וכן בני השפחות שמלו ולא טבלו - רוקן ומדרסן, בשוק טמא. ואמרי לה: טהור; יינן - גדולים עושים יין נסך; קטנים אין עושים יין נסך. ואלו הן גדולים, ואלו הן קטנים: גדולים - יודעין בטיב עבודה זרה ומשמשיה; קטנים - אינם יודעין בטיב עבודה זרה ומשמשיה ~ קתני מיהת: גדולים אין, קטנים לא! <תרגמה אבני שפחות {הא "וכן" קאמר! <ארוקן ומדרסן!

{הניחא למאן דאמר טמא, אלא למאן דאמר טהור, מאי איכא למימר?! <הא קמשמע לן: עבדים דומיא דבני שפחות - מה בני שפחות, מלו ולא טבלו הוא דעושין יין נסך - מלו וטבלו, לא - אף עבדים כן! <לאפוקי מדרב נחמן אמר שמואל, דאמר **רב נחמן** אמר **שמואל**: הלוקח עבדים מן הגוים, אף על פי שמלו וטבלו, עושין יין נסך עד שתשקע עבודה זרה מפיהם - קמדמע לן דלא!

גופא: אמר ר' **נחמן** אמר **שמואל**: הלוקח עבדים מן הגוים, אף על פי שמלו וטבלו, עושין יין נסך עד שתשקע עבודה זרה מפיהם &וכמה? <אמר ר' **יהושע בן לוי**: עד שנים עשר חדש!

{איתביה **רבה לר' נחמן**: הלוקח עבדים מן הגוים, שמלו ולא טבלו; וכן בני השפחות שמלו ולא טבלו - רוקן ומדרסן (**נז,ב**) בשוק טמא. ואמרי לה: טהור; יינן - גדולים עושין יין נסך; קטנים אין עושין יין נסך. אלו הן גדולים ואלו הן קטנים: גדולים - שיודעין בטיב עבודה זרה ומשמשיה; קטנים - שאין יודעין בטיב עבודה זרה ומשמשיה ~ קתני מיהת: מלו ולא טבלו, אין - מלו

וטבלו, לא! אתרגמה אבני שפחות! }הא "וכן" קתני?! אארוקן ומדרסן! }הניחא למאן דאמר טמא, אלא למאן דאמר טהור, מאי איכא למימר?! אהא קמשמע לן: עבדים דומיא דבני שפחות - מה בני שפחות, גדולים הוא דעושין יין נסך, קטנים אין עושין יין נסך - אף עבדים נמי, גדולים עושין יין נסך, קטנים אין עושין יין נסך! לאפוקי מדרב, דאמר רב: תינוק בן יומו עושה יין נסך - קמשמע לן דלא

ההוא עובדא דהוה במחוזא: אתא גוי, עייל לחנותא דישראל. אמר להו: "גאית לכו חמרא לזבוני?" אמרו ליה: "לא!" הוה יתיב חמרא בדוולא. שדי ביה ידיה, שיכשך ביה. אמר להו: "האי לאו חמרא הוא?!" שקליה האיך בריתחיה, שדייה לדנא. שרייה רבא לזבוני לגוי. איפליג עליה רב הונא בר חיננא ורב הונא בריה דרב נחמן. נפקי שיפורי דרבא ושרו. ונפקי שיפורי דרב הונא בר חיננא ור' הונא בר ר' נחמן ואסרי

(נח,א) איקלע רב הונא בריה דר' נחמן למחוזא. אמר ליה רבא לרב אליקים שמעיה: "טרוק טרוק גלי, דלא ליתי אינשי וליטרדן?" על לגביה. אמר ליה: "כי האי גוונא, מאי?" אמר ליה: "אסור, אפילו בהנאה!" - "גוהא מר הוא דאמר: שיכשך אין עושה יין נסך?!" <"אימר דאמרי אנא, לבר מדמיה דההוא חמרא! דמי דההוא חמרא מי אמרי?"

אמר רבא: "כי אתאי לפומבדיתא, אקפן נחמני שמעתתא ומתניתא דאסיר!" - שמעתתא - דההוא עובדא דהוה בנהרדעא, ואסר שמואל; בטבריא, ואסר רבי יוחנן. ואמרי ליה: "לפי שאינן בני תורה!", ואמר לי: "טבריא ונהרדעא אינן בני תורה - דמחוזא בני תורה?!"

7 כך גרס"ת ב"ח, ולפננו: "ניתו אינשי דניטריד"

מתברת עבודה זרה - ד

מתניתא - דאגרדמים גוי, שקדח במינקת והעלה, או שטעם מן הכוס והחזירו לחבית - זה היה מעשה, ואסרוהו ~מאי? לאו בהנאה?! אלא! בשתייה! {אי הכי, ליתני "ימכר" כדקתני סיפא! חרם גוי שהושיט ידו לחבית, וכסבור של שמן היא, ונמצאת של יין - זה היה מעשה, ואמרו: ימכר - תיובתא דרבא - תיובתא!

רבי יוחנן בן ארזא ור' **יוסי בן נהוראי** הוו יתבו וקא שתו חמרא. אתא ההוא גברא. אמרו ליה: "תא, אשקינן!" לבתר דרמא לכסא, איגלאי מילתא דגוי הוא. חד אסר אפילו בהנאה, וחד שרי אפילו בשתייה. אמר **רבי יהושע בן לוי**: מאן דאסר, שפיר אסר! ומאן דשרי, שפיר שרי! - מאן דאסר, (נחב) מימר אמר: סלקא דעתיה דרבנן כי הני, שיכרא קא שתו?! אלא ודאי, האי חמרא הוא! - ונסכיה; - מאן דשרי, שפיר שרי! - מימר אמר: סלקא דעתיה דרבנן כי הני, חמרא קא שתו, ואמרו לי לדידי "תא אשקינן"?! אלא ודאי שיכרא הוא קא שתו! - ולא נסכיה!

{והא, קא חזי?! <בליליא! {והא, קא מרח ליה?! <בחדתא! {והא, קא נגע ביה בנטלא, והוה ליה מגע גוי שלא בכוונה, ואסור?! <לא! צריכא דקא מוריק אורוקי, והוה ליה כחו שלא בכוונה, וכל כחו שלא בכוונה, לא גזרו ביה רבנן!

בעא מיניה **רבי אסי מרבי יוחנן**: יין שמסכו גוי, מהו? אמר ליה: ג;וואימא "מזגו"?! <אמר ליה: אנא, כדכתיב קאמינא: (משלי ט) "טבחה טבחה מסכה יינה"! - אמר ליה: לשון תורה לעצמה, לשון חכמים לעצמו! ג;מאי? <אמר ליה: אסור משום "לך לך! אמרין - נזירא! סחור סחור לכרמא לא תקרב!"

מתברת עבודה זרה - ד

רבי ירמיה איקלע לסבתא. חזא חמרא דמזגי גוי ואישתי ישראל מיניה, ואסר להו משום "לך לך! אמרין - נזירא! סחור סחור לכרמא לא תקרב!"

אתמר נמי: אמר ר' יוחנן, ואמרי לה: אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן: יין שמזגו גוי, אסור משום "לך לך! אמרין - נזירא! סחור סחור לכרמא לא תקרב!"

ריש לקיש איקלע לבצרה. חזא ישראל דקאכלי פירי דלא מעשרי, ואסר להו. חזא מיא דסגדי להו גוים ושתו ישראל, ואסר להו. אתא לקמיה דרבי יוחנן. אמר ליה: אדמקטורך עלך, זיל הדר! "בצר" לאו היינו "בצרה", ומים של רבים אין נאסרין!

רבי יוחנן לטעמיה, (נט,א) דאמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יהוצדק: מים של רבים אין נאסרין!

{הא דיחיד נאסרין?! - ותיפוק ליה דהא מחוברין נינהו?! כלא! צריכא, דתלשינהו גלא! {סוף סוף, אבני הר שנדלדלו נינהו! ~תסתיים דר' יוחנן דאמר אסורות?! כלא! צריכא דטפחינהו בידיה!

ר' חייא בר אבא איקלע לגבלא. חזא בנות ישראל דמיעברן מגוים שמלו ולא טבלו; חזא חמרא דמזגו גוים ושתו ישראל; חזא תורמוסא דשלקי להו גוים ואכלי ישראל - ולא אמר להו ולא מידי. אתא לקמיה דרבי יוחנן. אמר ליה: צא והכרז על בניהם שהן ממזרים, ועל יינן משום יין נסך, ועל תורמוסן משום בישולי גוים, משום שאינן בני תורה -- על בניהם שהם ממזרים - ר' יוחנן לטעמיה, דאמר ר' יוחנן: לעולם אינו גר עד שימול ויטבול. וכיון דלא טביל, גוי הוא. ואמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן: גוי ועבד הבא על בת ישראל, הולד ממזר; וגזור על יינם משום יין נסך, משום "לך לך! אמרין - נזירא! סחור סחור לכרמא לא תקרב!"; ועל תורמוסן משום בישולי גוים, לפי שאינן בני תורה; טעמא דאינן בני תורה?! - הא בני תורה, שרי?! והאמר רב שמואל בר

מתברת עבודה זרה - ד

רב יצחק אמר **רב**: כל שנאכל כמות שהוא חי, אין בו משום בישולי גוים!?! אר' יוחנן, כי הך לישנא סבירא ליה: דאמר **רב שמואל בר רב יצחק** אמר **רב**: כל שאינו עולה לשולחן של מלכים ללפת בו את הפת, אין בו משום בישולי גוים - טעמא דאינן בני תורה - הא בני תורה, שרי!

געו מיניה **מרב כהנא**: גוי, מהו שיוליך ענבים לגת? אמר להו: אסור משום "לך לך! אמרין - נזירא! סחור סחור לכרמא לא תקרב!" {איתיביה **רב יימר לרב כהנא**: גוי שהביא ענבים לגת בסלין (**נטב**) ובדודורין, אף על פי שהיין מזלף עליהן, מותר! אמר ליה: "הביא" קאמרת! - אנא, לכתחלה קאמינא!

ההוא אתרוגא דנפל לחביתא דחמרא. אידרי גוי ושקליה. אמר להו **רב אשי**: נקטוה לידיה, כי היכי דלא לשכשיך ביה, וברצוה עד דשייפא

אמר **רב אשי**: האי גוי דנסכיה לחמרא דישראל בכוונה, אף על גב דלזבוניה לגוי אחרינא אסור, שרי ליה למישקל דמיה מההוא גוי גמאי טעמא? - מיקלא קלייה! אמר **רב אשי**: מנא אמינא לה? דתניא: גוי שנסך יינו של ישראל שלא בפני עבודה זרה, אסור. **ורבי יהודה בן בבא ורבי יהודה בן בתירא** מתירין משום שני דברים: אחד, שאין מנסכין יין אלא בפני עבודה זרה, ואחד, שאומר לו: "לא כל הימנך שתאסור ייני לאונסי!"

ההיא חביתא דחמרא דאישתקיל לברזא. אתא גוי, אידרי, אנח ידיה עילויה. אמר **רב פפא**: כל דלהדי ברזא, חמרא אסיר, (**סא**) ואידך שרי. ואיכא דאמרי: אמר **רב פפא**: עד הברזא, חמרא אסיר, ואידך שרי

מחברת עבודה זרה - ד

אמר **רב יימר**: כתנאי: חבית שנקבה, בין מפיה בין משוליה ובין מצידיה, ונגע בו טבול יום, טמאה. **רבי יהודה** אומר: מפיה ומשוליה, טמאה - מצידיה, טהורה מכאן ומכאן

אמר **רב פפא**: גוי אדנא וישראל אכובא, חמרא אסיר גמאי טעמא? ככי קאתי, מכח גוי קאתי! ישראל אדנא וגוי אכובא, חמרא שרי. ואי מצדד צדודי, אסיר

אמר **רב פפא**: האי גוי דדרי זיקא, וקאזיל ישראל אחוריה - מליא, שרי, דלא מקרקש; חסירא, אסיר, דלמא מקרקש. כובא - מליא, אסיר, דלמא נגע; חסירא, שרי, דלא נגע

רב אשי אמר: זיקא, בין מליא ובין חסירא, שרי גמאי טעמא? אין דרך ניסוך בכך!

מעצרא זיירא - **רב פפי** שרי. **רב אשי** ואיתימא **רב שימי בר אשי** אסר. בכחו, כולי עלמא לא פליגי דאסיר - כי פליגי בכח כחו. איכא דאמרי: בכח כחו, כולי עלמא לא פליגי דשרי - כי פליגי בכחו. הוה עובדא בכח כחו, ואסר **רב יעקב מנהר פקוד**

ההוא חביתא (**ס,ב**) דאיפקעה לאורכה. אידרי ההוא גוי, חבקה. שרייה **רפרם בר פפא**, ואי תימא: **רב הונא בריה דרב יהושע** לזבוני לגוי. והני מילי דפקעה לאורכה, אבל לפותייה, אפילו בשתיה שרי! גמאי טעמא? <מעשה לבינה קעביד!

ההוא גוי דאשתכח דהוה קאי במעצרתא. אמר **רב אשי**: אי איכא טופח להטפית, בעי הדחה ובעי ניגוב. ואי לא, בהדחה בעלמא סגי ליה

משנה: נכרי שנמצא עומד בצד הבור של יין. אם יש לו מלוה עליו, אסור; אין לו מלוה עליו, מותר. נפל לבור ועלה; מדדו בקנה; התיז את הצרעה בקנה; או שהיה מטפח על פי חבית מרותחת -

מחברת עבודה זרה - ד

בכל אלו היה מעשה, ואמרו: ימכר! ור' שמעון מתיר. נטל את החבית וזרקה בחמתו לבור - זה היה מעשה, והכשירו

גמרא: אמר **שמואל:** והוא שיש לו מלוה על אותו יין. אמר **רב אשי:** מתניתין נמי דיקא, דתנן: המטהר יינו של נכרי, ונותנו ברשותו, והלה כותב לו "התקבלתי ממך מעות", מותר. אבל אם ירצה ישראל להוציאו, ואין מניחו עד שיתן לו מעותיו - זה היה מעשה בבית שאן, ואסרו! ~טעמא דאין מניחו - הא מניחו, שרי! - שמע מינה: מלוה על אותו יין בעינן! - שמע מינה!

נפל לבור ועלה -- אמר **רב פפא:** לא שנו אלא שעלה מת, אבל עלה חי, אסור גמאי טעמא? <אמר **רב פפא:** דדמי עליה כיום אידם

מדדו בקנה; התיז את הצרעה בקנה; או שהיה מטפח על פי חבית מרותחת - כל אלו היה מעשה, ואמרו: ימכר. ור' שמעון מתיר -- אמר **רב אדא בר אהבה:** ינוחו לו לר' שמעון ברכות על ראשו! כשהוא מתיר, מתיר אפילו בשתיה, וכשהוא אוסר, אוסר אפילו בהנאה! אמר **ר חייא בריה דאבא בר נחמני** אמר **רב חסדא** אמר **רב,** ואמרי לה: אמר **רב חסדא** אמר **זעירי:** הלכה כר' שמעון. איכא דאמרי: אמר **רב חסדא:** אמר לי **אבא בר חנן:** הכי אמר **זעירי:** הלכה כר' שמעון #ואין הלכה כר' שמעון!

נטל את החבית וזרקה בחמתו לבור - זה היה מעשה, והכשירו -- אמר **רב אשי:** כל שבזב טמא, בגוי עושה יין נסך; כל שבזב טהור, בגוי אינו עושה יין נסך

מחברת עבודה זרה - ד

{איתיביה רבינא⁸ לרב אשי: נטל את החבית וזרקה בחמתו לבור - זה היה מעשה בבית שאן, והכשירו! ~ בחמתו, אין - שלא בחמתו, לא! (סא,א) אהתם, דקאזיל מיניה ומיניה!

משנה: המטהר יינו של נכרי, ונותנו ברשותו בבית הפתוח לרשות הרבים, בעיר שיש בה גוים וישראלים - מותר; בעיר שכולה גוים - אסור, עד שישב ומשמר. ואין השומר צריך להיות יושב ומשמר - אף על פי שהוא יוצא ונכנס, מותר. ר' שמעון בן אלעזר אומר: רשות גוים אחת היא

המטהר יינו של נכרי, ונותנו ברשותו, והלה כותב לו: "התקבלתי ממך מעות" - מותר. אבל אם ירצה ישראל להוציא, ואינו מניחו עד שיתן לו את מעותיו - זה היה מעשה בבית שאן, ואסרו

גמרא: {בעיר שכולה גוים נמי?! - והאיכא רוכלין המחזירין בעיירות?!} אמר **שמואל:** בעיר שיש לה דלתים וברית!

אמר **רב יוסף:** וחלון, כרשות הרבים דמי! ואשפה כרשות הרבים דמי! ודיקלא כרשות הרבים דמי!

פסיק רישיה, פליגי בה **רב אחא ורבינא** - חד אסר וחד שרי. מאן דאסר - למה ליה דסליק התם?! ומאן דשרי - זימנא דאבדה ליה בהמה, וסליק לעיוני בתרה

תנו רבנן: אחד הלוקח, ואחד השוכר בית בחצירו של גוי, ומילאהו יין, וישראל דר באותה חצר - מותר, ואף על פי שאין מפתח וחותם בידו; (**סא,ב**) בחצר אחרת - מותר, והוא שמפתח וחותם בידו

המטהר יינו של גוי ברשותו, וישראל דר באותה חצר - מותר, והוא שמפתח וחותם בידו. אמר ליה **רבי יוחנן** לתנא: תני: "אף על

8 כד גרסת ר"ש, ולפננו: "רב הונא", וא"א, שהיה בדור שלפני ר' אשי

פי שאין מפתח וחותם בידו, מותר"; בחצר אחרת, אסור, אף על פי שמפתח וחותם בידו, דברי ר' מאיר. וחכמים אוסרין עד שיהא שומר יושב ומשמר, או עד שיבא ממונה הבא לקיצין

חכמים אהייא? ^ אילימא אסיפא - תנא קמא נמי מיסר קא אסר! ^ ואלא ארישא דסיפא - והא קאמר ליה ר' יוחנן לתנא: תני: "אף על פי שאין מפתח וחותם בידו" אאלא אסיפא דרישא! דקאמר תנא קמא: בחצר אחרת מותר, והוא שמפתח וחותם בידו. וחכמים אומרים: לעולם אסור עד שיהא שומר יושב ומשמר, או עד שיבא ממונה הבא לקיצין; ממונה בא לקיצין גריעותא הוא! אלא "עד שיבא ממונה שאינו בא לקיצין!"

ר' שמעון בן אלעזר אומר: רשות גוים אחת היא⁹ -- גאיבעיא להו: ר' שמעון בן אלעזר, להקל או להחמיר? ארב יהודה אמר זעירי: להקל. רב נחמן אמר זעירי: להחמיר -- רב יהודה אמר זעירי: להקל - והכי קאמר תנא קמא: כשם שברשותו אסור, כך ברשות גוי אחר נמי, אסור - וחיישינן לגומלין. ר' שמעון בן אלעזר אומר: במה דברים אמורים? ברשותו! אבל ברשות גוי אחר, מותר - ולא חיישינן לגומלין; רב נחמן אמר זעירי: להחמיר - והכי קאמר תנא קמא: במה דברים אמורים? ברשותו! אבל ברשות גוי אחר, מותר - ולא חיישינן לגומלין. ר' שמעון בן אלעזר אומר: כל רשות גוים אחת היא!

תניא כוותיה דרב נחמן אמר זעירי להחמיר: אמר ר' שמעון בן אלעזר: כל רשות גוים אחת היא, מפני הרמאין

דבי פרזק רופילא, אותיבו חמרא גבי אריסייהו. סבור רבנן קמיה דרבא למימר: כי חיישינן לגומלין, הני מילי היכא דקא מותיב האי גבי האי - אבל הכא, כיון דאריסיה, לאו דרכיה לאותוביה בי פרזק רופילא - לגומלין לא חיישינן! אמר להו רבא: אדרבה! אפילו למאן דאמר לא חיישינן לגומלין - הני מילי היכא דלא

9 אי להקל, תמיהה היא: "רשות גוים אחת היא?"

מחברת עבודה זרה - ד

מירתת מיניה - אבל הכא, כיון דמירתת מיניה, מחפי עליה
זכותא!

ההוא כרכא, דהוה יתיב ביה חמרא דישראל - אשתכח גוי דהוה
קאי ביני דני. אמר **רבא**: אם נתפס עליו כגנב, חמרא שרי, ואי
לא, אסור